

Az ember ég és föld között

A reformáció egyházaiban, amikor az emberről beszélünk, gyakran ezzel kezdjük: bűnös vagy, de Isten Krisztusért megbocsát és igaznak nyilvánít. Hiszen ez volt a reformáció nagy újrafelfedezése; hogy Isten Jézus Krisztus áldozatáért igaznak nyilvánít, felment. Ehhez pedig tudni kell, hogy Jézus nélkül elveszettek vagyunk – magunkat semmi módon nem nyilváníthatjuk igaznak, Ugyanakkor ezzel a nagy evangéliumi hangsúllyal együtt háttérbe szorult, hogy mit jelent teremtettségünk. Csak annyit, hogy megteremtettünk, elbuktunk, és innen indul a megváltás története? Csak egy kiindulópont, amit már "magunk mögött hagytunk?" Nem, hiszen a megváltás éppen teremtettségünk helyreállítását tartja szem előtt. Ez Isten célja Krisztusban, az egész teremtett világ, benne az ember helyreállítása. Ebbe az irányba mutat minden, amit Isten tesz, a teremtéstől kezdve, az ember elbukása után, Izrael kiválasztásán, Jézus eljövételén, halálán és feltámadásán keresztül, ahogy elküldi tanítványait/egyházát, hogy tanúi legyenek, amíg vissza nem jön, és újjá nem teremti a világot.

Mit jelent Isten népe/mi magunk életében az, hogy nemcsak Krisztus megváltott népe vagyunk, de Isten alkotása vagyunk? - Élhetünk azzal a nagy bizonyossággal, hogy Isten velünk jár a mindennapi dolgainkban, és a mi mindennapi dolgainkban Istennel járhatunk, Istent találjuk.

1. Mit kaptunk a teremtésben?

2. Mi lett ezzel az ajándékkal a bűnesetben?

3. Hogyan köti össze Jézus, amit mi szétválasztottunk?

4. Hogyan élhetünk teljesen Istennel, teljesen a mindennapokban?

1. Mit kaptunk a teremtésben? (a bibliai tanítás kifejtése)

Kicsoda az ember? Két bibliai szakasz van előttünk; kétszer írja le a Biblia az ember teremtését. Miért van két teremtéstörténet? A rövid válasz, hogy a 2. fejezet elbeszélése más szempontból tekint a teremtés művére, mint az 1. fejezet. Az első rész hatalmas ívelésű, kozmikus mértékű leírás, a második személyesebb, bensőségebb, emberközelibb. Az elsőben a szuverén teremtő Istennel találkozunk, a másodikban egy olyan Úr jelenik meg, aki beszélget az emberrel, miközben a kertben sétál... Ugyanaz a történet két különböző nézőpontból megfogalmazva.

Mindkét szakasz döntő dolgokat mond el az ember természetéről, az ember, mint Isten teremtménye lényegéről. E két dolog: istenképűség és porból való megformáltság. Ezt a két nagy igazságot fogjuk ma végig szemünk előtt tartani.

Istenképűség. "Alkossunk embert a képmásunkra, hozzánk hasonlóvá, uralkodjék... Megteremtette Isten az embert a maga lépmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket."

Vajon mi ez a hasonlóság, ez a fundamentális, természetbeli közösség Isten lényével? Hiszen nem kevesebbről van szó; Isten megteremtette a világot, kijelölte a helyét a világosságnak, a sötétségnek, a tengernek és a szárazföldnek; Isten benépesítette a

vizeket és a szárazföldet növényekkel és állatokkal, és végül, a hatodik napon megalkot még valamit, egy élőlényt, amely az ő képét hordozza - és ezért nem is *valamiről, hanem valakiről* beszélünk.

Mi ez az alapvető hasonlóság? Értelme? Uralkodás a meglévőkön? Tudat? - Sok, sok oldala van, de *alapvetően kapcsolat*. Az ember az a lény, akihez Isten szól, és aki Istennek válaszol, Istennek felelős. Aki úgy tud kapcsolódni Istenhez, ahogy a teremtett világ többi része nem. Az istenképűség Istennel hasonlóság. Ha tovább megyünk, azt kaptuk Istentől ebben, hogy amint ő szeretetkapcsolatban létezik, az Atya-Fiú-Szentlélek szeretetet közösségében, úgy az ember is közösségre, kapcsolatra teremtett lény. Istennel és a *másik emberrel* (férfivé és nővé!). Ezek közül most az elsőt engedjük közel magunkhoz: *az ember Istenre nyitott lény*. Micsoda óriási lehetőség, óriási felelősség, óriási méltóság ez! Az az Isten áll előttünk, aki kezdetben teremtette az eget és földet... Aki a káoszról, a formátlanságról szava és Lelke által rendet, életet hívott létre. Az beszél, akinek szava a kozmoszt formálta meg: "Alkossunk embert a képmásunkra, hozzánk hasonlóvá..." Az ember, természet, lényege szerint Istenre nyitott, ezzel a kozmikus Istennel kapcsolatra teremtett lény.

Por. "Azután megformálta az Úristen az embert a föld porából, és az élet leheletét lehelte az orrába." A Biblia Istene bepiszkolja a kezét, amikor embert formál: „megformálta az Úristen az embert a föld porából.” Neki nem kínos a munka: „ültetett az Úristen egy kertet Édenben...”. Az Úr, mint egy fazekas, embert formál a földből, majd mint egy kertész, kertet ültet az ember részére. Gondosan alkotja meg az embert, gondosan készíti el életének területét. De ez a törődő megformálás, gondos isteni alkotó munka sem feledtetheti velünk, hogy mit kaptunk a teremtésben az *istenképűség* mellett: *por. Föld vagyunk, földből vagyunk*. Ugyanúgy, mint az állatok, amelyeket Isten szintén a földből formált (2.18). És még ha igaz is, különbség is, hogy ebbe a porból gyúrt lénybe Isten élet leheletét lehelte, ez nem változtatja meg az ember természetének e sajátosságát: por, föld. Tudjuk, 70% víz, 30% ásványi anyag. Ez vagyunk (nem csak ez, de ez vagyunk). Mint a többi állat.

Mit jelent ez? Földhöz tartozást, alapjainkban testi, anyagi létet egy anyagi, fizikai világban. Térhez és időhöz kötöttséget - egy helyet kap az ember, az Édent; benne társakat, állatokat, növényeket, az egész teremtettséget. Amely nem annyira különbözik tőle, mint ő gyakran gondolja, vagy szeretné. De Istennek így tetszett, és az embernek is így volt jó. Otthona volt, társat kapott (az is porból/testből), bejárhatta a kertet, bár túl messzire nem juthatott egy nap alatt. Ember, aki jól érzi magát a bőrében, testi mivoltában, időhöz és térhez kötöttségében. És aki ugyanakkor Istenre, a végtelen és szerető Úrra nyitott. Kapcsolatban van azzal, aki létrehozta a teret és az időt, és túl van ezeken. *Istenképű és por*. Istenre nyitott, Istenhez között - és földi, a porhoz kötött. És jól van ez így, minden a helyén van. Nincs a kettő között semmi feszültség. Otthon van Istennel az Istentől kapott világban.

2. Mi lett ezzel az ajándékkal a bűnesetben?

Ha el akarunk jutni oda, hogy ma mit jelent nekünk az ember e kettős meghatározottsága, meg kell értenünk, hogy mi történt velünk. Mi történt velünk, Istenre nyitottságunkkal

és testi/anyagi valónkkal annak következményeként, hogy az ember fellázadt Isten ellen, elszakadt tőle, és nemcsak maga zuhant a bűn és romlás szakadékába, hanem magával rántotta mindazt, amin Isten szerint uralkodnia kellett - az egész teremtettséget.

Ami annyira szépen együtt volt, egyben volt, a végtelen Istenre nyitottság, a vele való közösség - és azt otthon lét a világban, a teremtettségben, a testben - drámai módon szétszakadt, összekuszálódott, és káoszba fordult. A vágyak megmaradtak, de helyes és igaz céljukat eltévesztve eltorzultak és elszabadultak. Az istenképűség - ahogy teológusok fogalmazzak - összetört. Nem szűnt meg, az ember továbbra is Istenre nyitott lény, de ez a nyitottság már csak egy megfoghatatlan sóvárgás a szívben, hogy kell a végtelen, kell valami, ami túl van rajtunk, kell egy spirituális válasz, élmény, tapasztalat... A por pedig... porrá lesz. Ami testben, evilági létünkben, a teremtettségben gyönyörűségek forrása volt, és Isten iránti hálára indított, átok alá került. A férfi és nő egymás iránti örömeiből és egy testté lételei feletti örömeiből az élet fájdalommal történő továbbadása lett. A nő vágyódik a férfi után, aki uralkodik rajta - hol van már az egység? A kert művelése pedig, amelyben az emberpár örömét és gyönyörűségét lelte, fáradságos munkává lett.

Hogyan éljük a mindennapokat - hogyan él az ember, aki Istenre nyitottságában célt tévesztett, és aki testi, anyagi mivoltában fájdalmat és küszködést tapasztal? Különböző korokban, különböző kultúrákban más és más módon, de a lényeg, úgy látom, mindig ugyanaz: *az Istenre nyitottság és a földhöz/testhez kötöttség szabad és szép harmóniája elveszett*. Nem megy már a kettő együtt, az ember vagy az egyik fronton menekül, vagy a másik helyen keresi a hamis vigaszt. Kijátsszuk a kettőt egymás ellen, ami azt mutatja, hogy nem találjuk már a harmóniát: Istennel és a világgal egyszerre. Hogyan?

Az egyik úton úgy érezzük, hogy az Istenre nyitottság, az isteni valóság utáni vágyódás és keresés akadálya éppen a testi, anyagi, evilági mivoltunk. Kezdetektől jelen van az emberiség kultúráiban egy olyan vágyódás az evilágit meghaladó valóság után, amely vagy figyelmen kívül hagyja, hogy porból vagyunk, vagy egyszerűen tagadja, hogy a testi, evilági mivoltunk, sőt maga a bennünket körülvevő anyagi világ jó lenne, Isten jó teremtetése lenne. Számos korabeli teremtetés mitológiában a föld, az anyagi világ teremtetése valamilyen baleset, vagy büntetés következménye, melynek során az örök lelkek be lettek zárva egy földi, anyagi testbe. A kérdés az marad, hogyan szárnyalhatjuk túl magunkat, hogyan léphetünk ki ebből a börtönből, hogyan világosodhatunk meg igazi valónkra.

A kereszténységre is hatással voltak ezek a gondolatok. Mennyien hiszik, hogy az igazi keresztény élet úgy valósul meg, ha elnyomjuk, tagadjuk a testünket, a világban élvezhető javakat? Minél lelkibbnek lenni, minél inkább meghaladni azt, ahogyan ez a világ körülöttünk van; minél nagyobb hittel szembemenni a valósággal - elmenekülni az elől, ahogyan e megtört világ a maga anyagi létében jelen van körülöttünk és bennünk. Ez vezet ahhoz a rajongáshoz, amikor a valósággal már nem nézünk szembe, amikor úgy akarjuk megélni az Istenre nyitottságot, hogy megvetjük azt, ami ugyanígy részünk: porból gyúratunk, testben élünk. Észre sem vesszük, hogyan tesz torzzá az Istenre nyitottság ilyen hangsúlyozása: egyre jobban eltávolodunk attól, ahogyan és amit a teremtő alkotott. Annyira szeretjük (gondoljuk mi) az Istenre való nyitottságot, hogy

közben lenézzük, megvetjük azt, amit ő alkotott. Van, amikor félelmetes törvénykezésbe vezet ez: bűnös minden, ami ennek a világnak keretei között élvezetet okoz - és úgy látjuk, minél jobban hangsúlyozzuk ezt, annál közelebb kerülünk Istenhez. Ebből következően az élet számos vetületét Isten nélkül éljük meg... És mindeközben ki örül annak, ha az ember megveti azt, amit Isten alkotott...?

A másik oldalon az ember - amikor teljesen elsötétedik előtte, hogy az élő és személyes Istennel kapcsolatra teremtett lény - az Istenre nyitottság hatalmas vágyát is testi valója felé irányítja. Ilyenkor mintha azt mondaná, ha már tényleg csak por vagyok, ha anyag vagyok, ha test vagyok, akkor hozzuk ki ebből a legtöbb jót. És mivel por-voltunkoz még a megromlott világban sem csak rossz tapad, sőt, nagyon jó érzések is, megszületik a materialista ember, aki mindent az anyagi világ valóságában lát és értelmez. Istenre nyitottsága persze mély sóvárgást szül a szívében, hogy meghaladja önmagát, hogy kapcsolatban legyen a végső valósággal - de a végső valóságot végleg elvetette. Nem marad hát más, mint hogy abban keresse ezt a végső értelmet, amit Isten - ajándékként, gyönyörű és szép ajándékként - még a teremtésben neki adott. És igen, így lesz a férfino kapcsolatból bálvány, és így érkezik oda az ember, a mai kultúra, hogy a szexualitásban az élet értelmét keresse. Isteníti az anyagit - és lesz a szexualitásból olyan bálvány, ami - bár szabadságot és kiteljesedést ígér - de végül rabságba vezet. Hasonlóan, ott van Isten ajándéka a munka, a kreativitás - és lesz belőle az egyedül por-embernek egy újabb bálvány. Eszköz, amibe belekapaszkodik, hogy istent játsszon; mert én teremthetem meg a magam biztonságát; engem csodálhatnak az elért eredményért; én nyerhetek hatalmat általa, és így tovább. Mert ha Istennel nem vagyunk közösségben, por-voltunkban nem otthon leszünk a teremtett világban, hanem valóban rabszolgák leszünk. Nem azért, mert az anyagi rossz, hanem azért, mert szem elől tévesztjük, hogy mi a végső.

Az első út tehát (gnoszticizmus) úgy akar Istenhez jutni, hogy megtagadja alapvető természetünket, és megveti, amit Isten alkotott; a másik út úgy szeretne benne élni a testben, hogy nem ismeri/megveti Istent (naturalizmus). Mindkét út menekülés: az első a testi valóság, a törekenység, kötöttség, sebezhetőség valósága elől menekül; a másik Isten személyes valósága elől menekül. Mindkettő szabadságot keres: az első a földi lét korlátaitól, a második az élő Istentől. Mindkét út végül rabságba visz: az első egy hamis istenkép rabságába, a második a test istenítésének rabságába. Végül: ki az, aki ezt a kettőt együtt tudja tartani, aki ebben a céltévesztett, megromlott, bűnnel, fájdalommal, nyomorúsággal teli világban egész módon tud élni? A válasz, hogy közülünk senki; a megoldás nem tanításban, bölcsességben, erőfeszítésben van, hanem abban, aki valóságos Isten és valóságos ember: Jézus Krisztusban.

3. Hogyan köti össze Jézus, amit mi szétválasztottunk?

A teremtés Ura egy hosszú nap estéjén fáradtan alszik egy csónakban. Ez a helyzet. Hogyan lehet a *teremtés Ura, az Ige, aki ott volt "kezdetben", Isten Fia fáradt?* Lehet-e fáradt, lehet-e ember, porból való az, aki - mint a teremtés Ura - parancsol a szélnek és a tengernek, és szavára a szelek és a tenger elcsendesedik? Máskor úgy látjuk magunk előtt, mint aki éhes a tanítványaival együtt... Vagy aki megvendégeli az ötezer embert -

de közben azt is tanítja, hogy nem az az élet végső kérdése, hogy mindig jóllakjunk. Hogyan lehet, hogy amikor meghal barátja, Lázár, szinte egyidőben képes először azt mondani a gyászoló Mártának, hogy "én vagyok a feltámadás és az élet", valamint együtt sírni a másik nővérrel, Máriával, látva az ő fájalmát? Miért fontos neki, hogy meggyógyítson egy asszonyt, aki folyamatosan vérzett, vagy megtisztítson egy leprást, akit kivetett magából a társadalom? Miért fontos neki a test, az egészség - miközben azért jött, hogy örök életet adjon egy újjáteremtett világban? Hogyan tudja egyszerre megélni az istenképűség nyitottságát, az Atyával való közvetlen, tökéletes és bensőséges kapcsolatot és ugyanakkor teljesen ember lenni, testben élő, a teremtett világgal egységben lévő, együttérző, szerető személy? Jézus teljesen természetesen éli ezt meg, hiszen ő a tökéletes, a büntelen ember. Benne látjuk az ember természetét, Istenre nyitottságát és por-voltát a maga szépségében és harmóniájában...

... továbbá teste megtörésében, vére kiontásában. Nemcsak Jézus tanításában és tetteiben, hanem Jézus halálában és feltámadásában is szemlélhetjük azt, ahogyan együtt van az Istenre való nyitottság csodája, és az ember testi voltának méltósága. Amint Jézus ott volt a kereszten, kifeszítve ég és föld között, az Atyához imádkozott. Az Atyához szólt, az Atyához beszélt, egészen utolsó leheletéig, amikor így szólt: "Atyám, a te kezembe teszem le a lelkemet." És mindeközben nem próbált isteni hatalmával valahogy megmenekülni emberi, testi mivoltától. Sőt, testében is szenvedett; teste megtört, vére kiömlött. Nem tagadta meg a szenvedést a testében; egészen magához ölelte emberi mivoltát. De nem "ragadt a porba", nem némult el az Atya iránt; egész lényével, minden porcikájával felé fordult az utolsó leheletéig.

Amint szemléljük őt, megértjük, hogy ő értünk volt ez az ember. Ő, a tökéletes ember éppen azért jött az Atyától, hogy ami a mi életünkben, céltévesztésünkben széthullott eltorzult, kifordult, az ő engedelmissége, élete és halála által a helyére kerüljön. Hogy amint Jézust csodáljuk és imádjuk azért, ahogy értünk volt ember, ahogy értünk halt meg, és ahogy feltámadt a halálból, bennünk is elkezdjen gyógyulni az ember. Mert Jézus az Atya iránti nyitottsága megnyitja a mi kemény szívünket is... Jézus szabadsága, hogy leteszi az életét, minket is felszabadít, hogy ne istenítsük a testünk. Jézus bizalma és szeretete az Atya iránt a mi szívünkben is bizalmat munkál. És ahogy Jézus elfogadta a testét, úgy mi is magunkhoz ölelhetjük törékeny, testi, korlátozott voltunk.

4. Hogyan élhetünk teljesen Istennel, teljesen a mindennapokban?

Ha Jézus evangéliuma elkezd átformálni a szívünket, nemcsak annyi történik, hogy Istenre nyitottságunk és por-voltunk nem állnak többé szembe egymással. Megszületik az a bizonyosság, hogy Isten velünk jár a mindennapokban és a mindennapi dolgainkban Istennel járhatunk. Nevezzük ezt földi, emberi spiritualitásnak. Két iránya van.

Istenképűségünkől por-voltunk felé. Feltáru, hogy az Istenre nyitottságban nem szupermenek vagyunk, hanem por vagyunk - és ez jó lesz. Feltáru, hogy nem nagy lelki erőnkben, hatalmas hitünkben, hanem kicsiny és megtört voltunkban vagyunk igazán közel Atyánkhoz. Minél jobban megnyílunk az Atya iránt, minél mélyebben éljük Jézusban istenképűségünket, annál jobban elfogadjuk, hogy itt élünk, most élünk, adott helyzetben és körülmények között élünk, testben (talán betegben, gyengében...) élünk,

és otthon vagyunk mindebben. Jó kicsinek lenni, jó por-voltunkat elismerni, nem fenyeget már, nem is ural már, hiszen innen nyílunk meg a mi teremő Atyánk felé.

Por-voltunkból Isten felé. A másik oldalról nézve por-voltunkat, mindennapi kis ügyeinket, Istennel találkozunk azokban. Munkában, párkapcsolatban, találkozásokban, eredményekben és kudarcokban. Mindenben, ami testi, evilági, mindennapos dolgainkhoz kapcsolódik, felismerhetjük, hogyan cselekszik, hogyan hív az Atya. Megállhatunk egy-egy este, vagy akár napközben, végigtekinthetjük a napunkat, az eseményeket, és felismerhetjük: hol és hogyan volt jelen velünk.

Miközben a világ nem tudja elfogadni az ember testi, törékeny, korlátozott valóságát- mi Krisztusban olyan közösséggé formálódunk, akik szabadok erre. Miközben a világ nem tud megelégedni a hétköznappal és mindennappal, mi Krisztusban olyan közösséggé lehetünk, akik mindebben ott látják őt. Imádjuk hát őt, hogy amint átformál bennünket, mások is megismerhessék őt!

Lovas András